

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 3. Naročnina in inzerati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 3.

Št. 24.

V Ljubljani, dné 5. decembra 1901.

Leto XIV.

Poglej, slovensko ljudstvo, kako sodi o tebi vodja liberalcev, dr. Tavčar!

Slovensko ljudstvo si je sicer že naredilo sodbo o dr. Tavčarju. In ta sodba je toliko kot popolna o sodba njegovega delovanja. Kako pa sodi o njem klika, ki se imenuje slovenska „inteligenca“, to za ogromno večino slovenskega naroda, ne more priti v poštev. Akoravno pa je slovensko ljudstvo na čistem o tem, kdo in kaj je dr. Tavčar, vendar ne bo škodovalo, ako sliko o tem liberalnem „voditelju“ spopolnimo z njegovimi lastnimi izjavami iz najnovejšega časa. Na svojem shodu v Crnomlju in pred kratkim v državni zbornici je ta „prijatelj in rešitelj“ našega ljudstva govoril besede, katerih slovensko ljudstvo nikdar ne bo pozabilo in ki se glasé:

„Naše kmečko ljudstvo še ni zrelo za nikako javno delovanje. Takemu ljudstvu dati v roke splošno volivno pravico, je ravno tisto, kakor če bi se dala otroku v roke nabita puška.“

„Kar dandanes naš kmet misli, ni za nič.“

„V gospodarstvo se vtika naš kmet z nevednostjo novorojenega

otroka. Duševna revščina našega kmeta je neznosna; ne vidi nič, ne sliši nič, ne občuti nič, prav kakor hlod je, ki se potem razreže v farovške deske.“

Naše kmečko ljudstvo je ostalo surovo, nevedno in za vsak napredek nesposobno.“

„Naš kmet je kvečjemu polčlovek.“

„Naše ljudstvo je v resnici bolno, na njegovem telesu se kaže grda oteklina, ki preti vsak hip zastrupiti še tisto malo krvi, ki se pretaka po izsušenem telesu slovenskega naroda.“

„Naš kmet je hudobno otroče.“

„Svobodomiselnosti doslej pri slovenskih zastopnikih v državnem zboru ni bilo dobiti. V tem oziru smo bili v resnici najinferijornejši (najnižji) narod cele Avstije, najpobožnejši politični podkrižavci cele srednje Evrope.“

„Dežela slovenska je okužena po verskem fanatizmu, kakršnen je bil še v srednjem veku redek.“

„Brezdelna pobožnost izsesava slovenski narod, kakor izsesava kost neke vrste medved, ako jo slučajno zasači s svojim mesnatim gobcem.“

„Zaradi pridig je na Slovenskem nastala razdivjanost v ljudski duši.“

Samostanski bratje so pravi psi vohuni, če je treba hranilinske knjizice izvohati.“

Misijonske pridige so vir posilovanja in poživaljenja naroda!“

„Slovenskemu narodu je zagotovljeno velikansko pobudaljenje še skozi celo stoletje.“

* * *

Tako je govoril dr. Tavčar ne samo na črnomaljskem shodu, temveč v državnem zboru. Govoril je tako nečuvno sramotivo o našem narodu tam, kjer se daleč sliši. Slišali so to ministri, slišal presvetli cesar, slišala cela Evropa, da: slišal celi svet, ki časnike prebira!

In glejte prizor: najbolj zagrizeni sovražniki našega naroda so glasno ploskali k Tavčarjevemu govoru! Ali je že kdaj kak slovenski sin tako globoko padel, da bi tako očitno, debelo in žaljivo pljunil v obraz lastnemu narodu in to v največje veselje nasprotnikom!

Tudi pri drugih narodih se različne stranke pripravajo med seboj, pa nikdar še ni bilo slišati, da bi kateri Nemeč, Francoz, Anglež ali Španec tako oblatil pred vsem svetom svoj narod! Kaj takega je mogel storiti le poslanec stolnega mesta cele Slovenije!

Slovesno protestiramo proti temu, da se razmere o našem narodu popisujejo tako, kot da bi naš ljudstvo bilo zaostalo in zabito — in sicer tam, kjer to neresnico potem nasprotniki našega ljudstva zlorabljajo nam v škodo.

Naše ljudstvo ni zabito, ni zaostalo, ampak je samo revno zaradi neugodnih gospodarskih in narodnostnih razmer. Pojdite skozi sosednje dežele, in glejte, kje se toliko čita, kje se toliko štedi, kakor pri našem ljudstvu! Poglejte po vseh deželah, in povejte nam, iz katerega naroda študira toliko odstotkov mladine, kakor iz našega! Družba sv. Mohorja, razširjanje poučnih in zabavnih spisov, premnogo društev nam kaže, kako hrepeni ljudstvo po resnici in lepoti in jo tudi goji. Naša sodobna gospodarska organizacija pa je najboljši dokaz, da je dovolj sposobnosti in dobre volje za gospodarsko podjetnost in na-

predek tudi v najnižjih in najrevnejših slojih našega naroda.

V imenu tega naroda slovesno protestiramo proti govoru dr. Tavčarjevemu!

Intislovensko ljudstvo! Skrbno spravi današnjo številko „Domoljuba“, da nikdar ne boš pozabilo, kako je govoril o tebi vodja slovenskih liberalcev! In ko bo zopet prišel on in njegovi pristaši s sladkimi besedami ob volitvah, takrat boš vedelo, kak odgovor treba dati takim ljudem!

Povšetov odgovor dr. Tavčarju.

Na ostudne napade dr. Tavčarjeve je poslanec Povše dal jasen in odločen odgovor. Dr. Tavčar je slišal, kar je zaslužil. G. Povše je na strastne napade rekel stvarno in mirno:

G. dr. Tavčar, poslanec mesta ljubljanskega, je v svojem govoru proti kongregacijam trdil razne stvari, ki niso utemeljene in jih moram stvarno popraviti.

V uvodu svojega govora je dr. Tavčar naglašal, da g. poslanec dr. Hruban ni opravičen govoriti v imenu slovenskega ljudstva. Istina pa je, da je bil dr. Hruban opravičen govoriti tudi v imenu slovenskega naroda. Dr. Hruban je namreč član »Slovenskega središča«. V tem klubu so vsi zastopniki kranjskih kmečkih občin, kateri zastopajo velikansko večino slovenskega prebivalstva na Kranjskem. In ti poslanci so naprosili dr. Hrubana, da govori tudi v njihovem imenu, torej tudi v imenu slovenskega ljudstva.

Dalje je dr. Tavčar trdil: »Kar se tiče samostanov, je ravno Kranjska obljubljen dežela za vse potujoče menihe«. In dalje pravi: »To tudi ni čudno. Pri nas imamo stranko, ki je danes v 20. stoletju izrečno vsprejela v svoj program tudi ustanavljanje novih samostanov«.

Na to odgovarjam, da po najnovejši statistiki pride na Kranjskem na 10.000 prebivavcev 8 redovnih oseb, dočim pride v Avstriji povprek 12 redovnih oseb na 10.000 prebivavcev, torej število redovnikov na Kranjskem nitine doseže povprečno številke!

Dr. Tavčar je tudi trdil, da je deželna vlada pri zadnjih deželnozborskih volitvah podpirala katoliško-narodno stranko. Res pa je, da bi to mi mogli trditi o stranki g. dr. Tavčarja, kajti v

mestni skupini so vsi državni uradniki volili za Tavčarjevo stranko.

Ker je g. dr. Tavčar tudi trdil, da se je v zadnjih desetih letih število samostanov na Kranjskem več ko podvojilo, konstatujem, kar sem že omenil, da je pri nas število redovnikov razmerno manjše, nego drugod. Dalje je istina, da se je v najnovejšem času pomnožilo le število usmiljenih bratov in sester. Te kongregacije pa vse stranke brez razlike čislajo zaradi zaslug usmiljenja do revežev in bolnikov. V kranjskem deželnem zboru glasuje tudi nemško-liberalna stranka za podporo usmiljenim bratom.

Naselilo se je sicer v deželi nekaj šolskih sester, ki pa vspešno delujejo za vzgojo mladine v blagor dežele. Kot član deželnega odbora sem imel priliko čitati poročila šolskih oblastev, ki povsem hvalijo lepe vspehe na šolah šolskih sester. To tudi priznava kranjski deželni zbor, ki denarno podpira te šolske zavode za žensko mladino. Na Selu pri Ljubljani so se naselile karmeličanke. A te živé tako tiho, da mnogi sploh ne vedo, ali je ta red v doželi. Z nikomer ne občujejo, nikogar ne prosijo, torej tudi nikogar ne nadlegujejo.

Dalje je trdil dr. Tavčar: »Novi samostani so večinoma taki, ki izžemajo ljudstvo«. Ravno preje je dr. Tavčar zaklical: Naše ljudstvo je revno! To je res. Ker pa je to res, torej na Kranjskem pač niso taka tla, da bi samostani mogli ljudstvo izžemati.

V Zatičino so se naselili cistercijani. A ta bivši samostan je vlada že desetletja prodajala, pa ga nihče ni hotel kupiti. Redovniki so ga kupili in s svojim denarjem popravili razrušeno in zanemarjeno poslopje. Tega ne bi storil ne verski zaklad ne zasebni lastnik. Samostan pa tudi vsak dan pogosti več revežev.

V Pleterjah so se naselili kartavzi. Ti paj kakor znano, s svetom nitine občujejo. Ta naselitev pa deželi gotovo ni v škodo. Redovniki bodo vsaj gozde ohranili na Gorjancih, kar je iz meteorologičnih ozirov gotovo koristno. Pred nekaterimi leti je prišel v deželo neki posestnik, ki je na Gorjancih gozde kar izsekal, in to deželi ni na korist.

Dr. Tavčar je tudi trdil, da hoče vlada menihom prodati kosta njeviško grajščino. Jaz o tem ne vem ničesar. Ako je pa res, kar trdi g. doktor Tavčarja glasilo, da se hoče ta grajščina kupiti ter razprodati kmetom, potem izjavim, da bode naša stranka z vsemi močmi podpirala to sredno misel. (Klici: Tako je!) Naše ljudstvo, naši kmetje

naj pokupijo zemljišča, in mi jih bomo podpirali. (Res je!)

Dr. Tavčar je tudi rekel;

»V vsaki župniji duhovniki določujejo, koliko morajo gospodarji, otroci in posli v gotovem času plačevati za škofove zavode, in da ta denar prejema škofov eksekutor«.

Jaz gotovo veliko občujem z ljudstvom, ker imam posestva na deželi; reči pa moram, da tega nisem še slišal. Vi, gospod doktor Tavčar gotovo še niste dobili plačilnega naloga za škofove zavode in bitudine dali beliča. Res je, da knezoškof nabira denar za svoje šolske zavode, a to so le prostovoljni darovi. In kakor sem te dni čul, se bodo v bodoče prostovoljni prispevki za škofove zavode pobirali le v cerkvi. Torej ni res, da se ljudje strašijo z eksekucijami.

G. dr. Tavčar je tudi menil, da duhovniki izvablajo zpsuščine. On sam pravi, da mu je znanih le pet slučajev. Res je, da ima slovensko ljudstvo veliko zaupanje do svojih duhovnikov in da jih prosi nasvetov glede zapuščin in oporok. To pa je povsod, koder je v narodu še živa vers. Pri tej priliki je trdil dr. Tavčar, da je bil dr. Šusteršič priča pri oporoki Ovijačeve gospodične. Dr. Šusteršič je to storil le kot koncipient odvetnika dr. Papeža, torej izvršil le dolžnost v imenu svojega šefa. Ovijačeva je prosto razpolagala s svojim imetjem in g. dr. Tavčar pač ni bil opravičen zadirati se v dr. Šusteršiča.

Dr. Tavčar je tudi trdil, da kranjski samostani nabirajo hranilnične knjižice. Včeraj me je na prosil g. frančiškanski župnik, naj izjavim, da frančiškani še nikdar niso nabirali hranilničnih knjižic. To jim prepovedujejo redovniška pravila. Ako »Slovenski Narod« objavi dotično trditev g. dr. Tavčarja, pošlje mu g. župnik popravek.

Dr. Tavčar je tudi trdil, da misijoni hujskajo ljudstvo na njegove lastne troške. Vedno sem slišal, da se dotični troški za ljudske misijone pokrivajo s prostovoljnimi darovi. Prosim g. doktor, imenujte slučaje, pa ni treba tako splošno črniti in obsojati.

Dr. Tavčar je tudi trdil, da po misijonih ljudstvo podivja in da duhovniki ljudstvo hujskajo. To vse so znane tirade naših nasprotnikov. Popolnoma neresnično je, da se je ob pogrebu g. župana Žgurja na Gočah tako godilo, kakor trdi g. dr. Tavčar. (Dr. Tavčar: Saj mi je pisal deželni poslanec Božič!) Dobil sem tri pisma, v katerih se zatrjuje, da ni bilo tako, kakor trdijo nasprotniki. Gosp. kurat

Ferjandč je sam prosil svoje pristaše, naj pozabijo ob smrti, kar je bilo, in naj se udeležé pogreba. Odločno pa moram ugovarjati, da bi bil pristaš naše stranke streljal ob pogrebu. (Dr. Tavčar: Puška se je sama sprožila!) Mi tukaj tega ne bomo dognali, to naj dožene preiskava. (Kakor je sedaj dognano, je bilo vse izmišljeno, kar je trdil dr. Tavčar o tem pogrebu v državnem zboru.)

Dr. Tavčar je sploh v svojem govoru brezozirno napadal slovensko duhovščino. V okviru stvarnih popravkov mu ne morem obširno odgovarjati. Toda to to smem reči, da sem v soboto in v nedeljo slišal doma, da so tudi dr. Tavčarja ožji somišljeniki jako obžalovali njegov govor.

Ravno duhovniki so založili mnogo dijaških ustanov. Sto in sto slovenskih akademikov je samo s temi ustanovami dovršilo svoje nauke in doseglo častna mesta. (Klici: Tako je!)

Saj je za dunajsko vseučilišče duhovnik Knafelj založil menda 50 lepih ustanov. V Ljubljani smo si zgradili zavod za gluho neme, ki stane nad polovico milijona kron in ta denar je le iz duhovniških rok.

Končno pa še naglašam, da je bila slovenska duhovščina vedno zvesto udana svojemu narodu, in da tudi Tavčarjev govor ni iztrgal iz stotisočerih src slovenskih ljubezni in spoštovanja do slovenske duhovščine. (Živahna pohvala.)

Vabilo na naročbo. — Današnji številki »Domoljuba« smo priložili poštno nakaznico, s katero naj č. naročniki obnové naročbo za prihodnje leto 1902. Uljudno prosimo, da naj bi se to zgodilo prav kmalu, da moremo ob novem letu urediti razpošiljanje lista. Komur ne poide naročnina ob novem letu, naj pozneje porabi priloženo nakaznico. Prosimo, da sleherni zapiše svoje ime, stan, bivališče in pošto prav razločno. Med letom naj bi se naslovi ne spreminjali brez posebne potrebe. Ako se pa kak naročnik preseli v drug kraj, naj z novim naslovom pové vselej tudi prejšnjo pošto. — Zarad obilnega števila naročnikov traja razpošiljanje »Domoljuba« dva do tri dni; naj toraj ne zameri, komur list ne dojde tako kmalu v roke kakor si želi. — »Domoljub« stane po pošti pošiljan za vse kraje v Avstriji na leto 1 K 60 h; za Nemško 2 K 8 h; v Ameriko in druge tuje države 2 K 60 h. — Odprte, ne zalepljene reklamacije lista so poštne proste, in naslavljanje jih je na »Upravništvo Domoljuba« v Ljubljani.

• Listek. •

Krivicica s krivicico.

(Gorska novela. — Spisal P. P.)

(Dalje.)

VII.

Nace je bil dobil prejšnji večer pri Lahu družino najboljših prijateljev; zato se je bil zamudil pri njih dalj ko po navadi. Šele ob enajstih mu je prišlo na misel, da bo treba vstati in iti. Vreme zunaj pa je bilo slabo, glava mu je bila težka in prijatelji so mu branili in ga silili, naj ostane... In dal se je pregovoriti. Ostal je — in ko so proti dvem popolnoči odšli tovariši, se je vlegel kar po klopi in zaspal.

Zbudil se je, ko je že solnce vzhajalo in ko so se bili prijatelji zopet zbrali pri Lahu, da po dogovoru zapijo nekaj denarja, ki ga je bil eden izmed njih dobil v loteriji.

No in pilo in pelo se je kakor prejšnji večer...

In ko je potem prišel Andrejček in še on dajal za pijačo — komu bi prišlo na mar, da bi vstajal pred večerom in zapuščal družino?!

Nace je ostal zopet do poznega večera — in ker je bila družina zopet tako prijetna — ostal še drugo noč — in ker je že dvakrat napravil izjemo, je pustil svojo navado in se poslej zopet rajši držal Laha, ko domače hiše.

Andrejček pa je zopet mlel doma kakor prej kdaj — le da zdaj z nekako večjim veseljem in z vođjo vztrajnostjo. Viharji, ki so mu rojili po duši zadnje dni, so se polegli in nek dobrodejen mir in neka tiha zadovoljnost, ki mu je poprej kdaj odsevala z obraza, se mu je iznova naselila v dušo.

Misel, da bi si dokupil kravo, — to misel je opustil. Ta misel mu je postala nekam zoprna. Potem pa: saj za silo se izhaja tudi z eno kravo... Pač pa se je bavil Andrejček z neko drugo mislijo. Mal prizidek je mislil prizidati k hiši in sicer na to stran, ki meji proti cesti. Tu bi se napravila sobica — morebiti celo dve — in tu bi se nastanil Urbanur s svojo robo... Morda mu bo še bolj všeč, ker bo v pritličju... Potem bi Nace lahko ostal zgoraj... Potem bi se morda Nace in Urbanur polagoma celo izprijaznila? — V slučaju pa, da bi Nace še vedno ostal stari — no, potem bo sodnija govorila svoje in pomagala Urbanurju do pravice!

Sploh je bil Andrejček poslej ves poln upanja. Pred dušo mu je bilo vse tako jasno in razmere je

tako lahko tolmačil na dobro stran... Dà, zdaj je bil zopet tisti Andrejček kot je bil prej kdaj; — zdaj šele je zopet poznal samega sebe.

Na svoje sklepe in naklepe zadnjih dni je izkušal pozabiti. Razodel jih itak ni bil nikomur. Z Bogom — tako je mislil — bo treba poravnati račun in potem bo tudi iz duše izginil tisti bridki občut, ki se mu je vsiljeval še vedno pri spominu na ono viharo noč. In potem, ko se vrne Urbanur: potem bo zopet vse, kakor je bilo, potem bo vse srečno in dobro...

In res bi bilo vse srečno in dobro — toda oblaki — novi oblaki so se že zbirali nad Andrejčkovo glavo. — — —

Bilo je kakih pet dni pozneje.

Voda je bila upadla in Andrejček je šel, da bi osnažil »grablje« pod jezom, v katere se je bilo ob povodji nalovilo vej, listja, ruš in štremljev. Z velikim močnim drogom je bezal smeti naprej in ravno mislil je, kdaj mu Žagar pripelje tramove za novo brv, ki jo je bil naročil pri njem, ko ga oplaši nekaj čudnega.

Kaj je bilo to — — ?

Za hip se je bilo pomolilo izza »grabelj...«

Ali je bila človeška roka — ali pa bilo kaj drugega? —

Posegel je z drogom globokeje. —

Groza! Na površje se je dvignila glava — človeška glava...

Pogledal je natanko. —

Gorje!

Pogledal je še enkrat. —

Tedaj pa se mu je stemnilo pred očmi in svet se je zasukal pred njim.

»Urbanur — —!«

Pred Andrejčkom je ležal Urbanur: z udrtimi očmi, z zijajočimi usti, z lasmi mokrimi in črez čelo visečimi...

Grozen pogled!

Andrejčku je bilo v hipu jasno vse, vse. — —

»Urbanur! Urbanur!«

Zarjul je, da je šlo skozi mozeg in kosti...

Dvignil je roke in izpustil drog, da je klototaje zaplul po vodi. In zgrabil se je za glavo, ki mu je v hipu postala težka kakor svinec...

»Urbanur!«

Brezupni klic Andrejčkov je čul Žagar, ki je bil pripeljal naročena dva hloda, in pritekkel izza vogla.

»Kaj ti je Andrejček?«

»Urbanur! Urbanur!«

V tem je Andrejček že omahoval in brez dvoma bi bil omahnil preko jezga, da ni Žagar takoj priskočil in ga obdržal na površini.

Obenem pa je tudi Žagarja izpreletel mraz ob groznem prizoru...

Urbanur je ležal znak pred njima. Glava in roki sta mu viseli preko jezga, drugo je bilo pod vodo. Mokri lasje, od katerih je še kapala voda, so mu bili zagnili polovico obraza. Izpod las pa mu je zrlo napol odprto stekleno oko in se mrtvo oziralo na strmečega Andrejčka. Roke, ki so se mu bile stisnile v pesti, pa so se dvigale pokoncu, kot bi hotele iz neba priklicati maščevanja nad morivcem...

»O Bog, tukaj se gode čudne reči!« je vzklilnil Žagar, bled kakor smrt.

In šele po dolgem času se je umiril tako, da je mogel svetovati sebi in Andrejčku, kako naj spravi Urbanurja na suho... (Konec.)

Zadovoljni Štefel.

V Jelenovi gostilni je prav živahno in veselo; življenje je ondi kakor v nebesih, da tako rečem.

Godci napihujejo svoja lica, da se jim vse žile na vratu poznajo in so podobne rekam na zemljevidih. Mladeniči vriskajo, da okna šklefetajo, in bijejo s čevlji, da se luknje delajo v tla. Pri mizah sedé ljudje in pijo in jedo, kakor bi bili ravnokar prestali štiridesetdanski post, in polivajo pečenko in piške z vinom. Ena izmed družic si je ravnokar odlomila s kostjo predni zob, katerega ima seveda na vesti gostilničar. Vsa ta reč se godi zato, ker obhajajo ženitovanje, ker sta se vzela Šimonova Uršika in Gričarjev pob.

Tako je po nekaterih krajih navada: dokler je fant samec se imenuje pob, velja za poba, uganja kot pob razne neumnosti in burke ter ostane pob, če bi tudi učakal sto let. Seveda to ime ne pomeni nič slabega. Mož postane takrat, ko stopi pred altar, ko ena joka ob njegovi strani in mu poda tresočo roko, da sprejme slabotno bitje v svoje varstvo, ga vodi z ljubeznijo in potrpežljivostjo po trnjevih potih zemskega bivanja, se bori z moško odločnostjo z viharji življenja in varuje dom prežečih nevarnosti.

Dalje je navada, da ljudje radi vidijo, če nevesta joka pred oltarjem. Stare ženice pravijo, da bo potem zakon srečen. In menda ne sodijo ravno preveč narobe. Deklica, ki s smehom na ustnah stori najbolj važni korak življenja, ki meni, da se v zakonski deželi cedi samo mleko in med ter se lahkega srca loči od očeta in matere in vseh ljubih bratcev in sestric, taka deklica ne ume resnobe življenja. In kako naj bo tako potem dobra žena in skrbna mati? Solze nevestine, ki jih toči v cerkvi pri poroki pred božjim obličjem, so genljive priče mehke, nežnočuteče duše in oznanjajo ženinu tiho srečo čiste ljubezni.

Pri ženitovanjski pojedini, tam se nevesta že lahko zopet smeje, in Uršika, rdečelična Šimnova Uršika z živimi črnimi očmi, ta zna tudi biti vesela, kjer in kadar in kakor se spodobi.

Vse je pri Jelenu v najboljšem tiru; tu se začne mali Štefel, najmlajši bratec rdečelične neveste kremžiti in dreti v sredi občnega veselja, da naenkrat vse drugo potihne, celo godci prenehajo in vse poprašuje, kaj mu manjka, ubogemu Štefelnu.

Ta od hudega joka ne more dobiti besede; s silo mu razburjeno srce izbija pretrgane zloge iz prsi; po napetih licih mu drsijo solze, debele kot lešniki in kapajo na vrat in zeleni predprsnik.

Nazadnje se mu vendar posreči, da spravi iz sebe, kaj ga tako strašno teži na veselem ženitovanju. Pokaže z mastno ročico na vrat in jelca:

»Poln sem že do tukaj — ne morem več jesti!«

Svatje se zasmejajo na glas pridnemu, pa tako nesrečnemu Štefelnu Uršika pa seže po svoj kot sneg beli robec, obriše bratcu solze in pravi:

»No, Štefel, pa nabaši še svoje žepel!«

Sedaj svatje šele opazijo, da je fantek nabasan in debel kot mož iz snega. Vsi šivi pri hlačah in jopiču mu hočejo popokati; videle so se že niti po njih. Štefel se začne med tem iznova dreti, jelcajoč:

»Saj imam žepe že vse polne!«

Pa se vmeša zraven Gričarjev pob, ki je danes postal mož in zato po svojem stanu mora pomagati iz zadrege, kjer more.

»No, Štefel — mu pravi — če bi bil jaz s teboj, bi tekel domov, izpraznil žepe, prišel nazaj in jih nabasal izpova. To bi naredil!«

Pa odvrne pridni, z malim zadovoljni Štefel še vedno jokaje:

»Saj sem bil tako že desetkrat doma!«

Tedaj pa svatje ne znajo več pomagati ubogemu fantku, in jaz bi tudi ne znal. Morda se kdo izmed bravcev usmili nesrečnega nevestinega brata, morda se kje dobi doktor, ki mu za ženitovanje vsije poseben želodec, ali ga morda izuči bridko življenje, kakor je izučilo nas druge: čim starejši smo, tem manjši so naše potrebe, in nazadnje nam je dosti preprosta hišica iz štirih desk, jesti in piti nam takrat že sploh ne pride na misel.

Politični razgled.

Državni zbor kar ne more priti na pravo pot. Premirje med Nemci in Čehi, pogovori in razgovori, ki jih imajo med seboj načelniki raznih klubov, vse je zastoj. Dela, za katero je pravzaprav sklicana zbornica, se kar ne more resno lotiti. Tako žalostnih razmer pač ni v nobeni državi. Dan za dnem morajo zaradi nekaterih vročekrvnikov mlatiti prazno

slamo „nujnih predlogov“. Cele štiri dni so izgubili z razpravo o kongregacijah. Sedaj je ta predlog najjano pogorel, obsodili so to gonjo framasonsko židovskih hlapcev mnogi pristni liberalci. Proti temu predlogu je tudi govoril dr. Hruban, član našega »slovanskega središča«. Dejal je med drugim: »Ako liberalci tako bode v oči cerkveno premoženje, ki znaša v Avstriji okoli 332 milijonov, v številni vse cerkve, kapele, pokopališča itd., zakaj pa ti junaki ne vidijo Rotšilda, ki ima samo v Avstriji do 4000 milijonov, torej desetkrat več nego vse cerkve? In če se naj meja zapre francoskim kongregacijam, zakaj se isto ni storilo proti protestantskim pastorjem, ki po Avstriji z nemškim denarjem širijo le prusko kugo? Zakaj se n. pr. židom ne zapró duri pred nosom?« Za predlog je govoril dr. Tavčar, ki je grozno udrihal po katoliški duhovščini ter posebno pri Vsenemcih in socij. demokratih našel glasno priznanje. Našteval je iz »Slov. Naroda« kot resnične stvari, o katerih vsakdo vé, da so neresnične, pokazal je, da sveto verjame vse neumnosti, katere prinaša imenovani list. Naše ljudstvo je slikal zbornici kot strašno zabito, ki je zaostalo v razvoju za celo stoletje, ki tiči v fanatizmu, kakor ga še v srednjem veku ni bilo. Več o tem govoru v današnjem uvodnem članku. Njegov govor je toliko bolj žalosten od dr. Ferjančičevega, o katerem je »Domoljub« poročal v predznanji številki, kolikor večji veljavo ima dr. Tavčar kot dr. Ferjančič pri liberalcih. Na Tavčarjeve zmedarije je stvarno in mirno odgovoril poslanec Povše. Sploh so se v tej razpravi spravile na dan take gorostasne stvari, da je sramota za Avstrijo, da je v njeni državni zbornici mogoče kaj takega. — Vlada je uvidela, da je tako »delovanje« zbornično zastoj, zato je že mislila državni zbor razpustiti. Ministerski predsednik dr. Körber je rekel pri razgovoru z voditelji raznih strank: »Za državo je neobhodno treba rešilnega dejanja. Stranke naj sklenejo premirje, da se dožene proračun, nagodba z Ogersko in trgovinske pogodbe z vnanjimi državami. Ako se to ne zgodi, izda vlada odločivni odlok, od katerega je odvisno bivanje državnega zbora. — Parlament ne sme biti politična igrača. Ali je in vrši svoje dolžnosti do ljudstva in države, ali pa ga ni in se razpišejo nove volitve, ali pa sploh parlamenta ne bo in nastopi doba absolutizma.« Za ta slučaj so se semintje imenovala imena mož, ki bi brez državnega zbora vršili vladne posle. Tudi Kaiserju je cesar dejal: »Zelo me žalosti, da se tako počasno rešujejo najvažnejše zadeve. Na vseh straneh se uvideva, da je poslovni red v zbornici potreben gotovih prememb. Poslanci bi ne smeli puščati iz oči glavne naloge parlamenta. Pravočasna rešitev državnega proračuna bi zopet uredila zbornične razmere. Gospodje poslanci naj bi sami izkušali izboljšati parlamentarne razmere. Jaz sodim, da je treba več potrpežljivosti.« Podobno se je izrazil proti poslancu Gniewoszu; baronu Wassilko pa je dejal: »Parlamentarni položaj je izredno resen, obupen; tako ne sme iti dalje. Mnogim poslancem manjka dobre volje in poguma. Postati mora drugače.« Te resne in odločne besede vladarjeve niso ostale brez uspeha. Nemci in Čehi so se toliko pomirili, da so mogoče obravnave v zbornici. — Kat. poslanec Tollinger je 16. nov. uložil predlog

naj v najkrajšem času pride v razpravo načrt o kmetijskih stanovskih zadrugah. V imenu rusinskega kluba je poslanec Romanczuk predlagal ustanovitev vseučilišča v Lvovu. Ta predlog so sklenili podpirati vsi jugoslovanski poslanci.

Za ljubljansko vseučilišče se neprenehoma pošiljajo prošnje: oglašajo se občinski zastopi, društva; sploh vsi sloji našega naroda odločno terjajo, kar jim gre. Premišljeno, trezno je treba zastaviti vse moči, da se izpolni opravičena želja, katero so že pred polstoletjem rodile potrebe dejanskih razmer. Dne 12. novembra se je vršil shod slovenske mladine dunajskega vseučilišča; udeležilo se ga je tudi veliko poslancev. 17. nov. je za vseučilišče zborovala v »Kat. Domu« Slov. kršč. soc. zveza. Govoril je drž. posl. vodja Povše. Najprej je opisal zgodovino slovenskega vseučiliškega vprašanja ter obžaloval, da so svoj čas možje, ki so bili dolžni podpirati to gibanje, sami izjavljali na merodajnih mestih, da z ozirom na naše slovstvo in znanstvo še nismo zreli za vseučilišče. Zato je govornik ministru Thunu, ki se je skliceval na to, odločno povedal, da krivda ne zadeva našega naroda, ampak tiste, ki so ga zapostavljali v kulturi. Naj nam dajo prilike in sredstva, in naš narod bo v malo letih dohitel. Danes našega vseučilišča vprašanje ni več krajevnega pomena; ker je vlada tako hitro obljubila vseučilišče Italijanom, so Čehi, Hrvatje, Srbi in tudi Poljaki vprašanje o slovenskem vseučilišču priznali za svoje.

Na Dunaju so imeli **konferenco avstrijski škofje**. Izdali so skupen pastirski list, katerega je podpisalo 5 kardinalov, 27 nadškofov in škofov, 4 kapiteljski vikarji. List se v prvi vrsti peča s proclodrimskim gibanjem, pred katerega pogubnostjo svaré pravi avstrijski katoliki. Sviri tudi pred nesrečnim narodnostnim preprirom ter priporoča složno delovanje na polju avstrijskega domoljubja ter v prid vsega prebivalstva.

O dvoboju so je zadnji čas veliko pisalo; obsojali so ga celo liberalni in protikatoliški listi. Povod je bila dvojna obsodba dvobojevnikov. Dunajskega župana je namreč na dvoboj pozval dr. Offenheim. Lueger ga ni sprejel, pač pa je zato proti Offenheimu uležil tožbo državni pravdnik. In dr. Offenheima so obsodili na mesec dni navadnega zapora. V Insterburgu je nadporočnik umoril v dvoboju nadporočnika Baskoviča ter dobil zato dve leti zapora. Torej 'čast' in častni sod zahteva dvoboj, če se pa kaj zgodi, potem pa dotičnika zapró. V tem je gotovo nasprotje.

Hrvaški deželni zbor je bil sklican na 28. nov. Reši brzkone le proračun in nekaj vladnih predlog manjše važnosti. — 14. nov. so Hrvatje praznovali štiristoletnico svoje umetne književnosti. Pred 400 leti jim je Marulić spisal »Judito«, prvo umetno književno delo, ki ga pozna hrvaška slovstvena zgodovina. Hrvatje so se prej in bolj otrešli tujih vplivov, zato imajo večja slovstvena dela kot mi. Imajo tudi več mecenov, ki podpirajo umetnost in znanstvo. V politični in gospodarski vzgoji ljudstva jih pa mi precej prekašamo.

Bosna in Hercegovina se v kratkem — kakor se sklepa iz raznih znamenj — priklopi oficijelno k Avstriji. Sklepa se to iz hitrih deželnozbor-

skih volitev na Hrvaškem, iz tega, ker upravitelj osvojenih dežel Kallay zapusti svoje mesto in pride tje sedanji hrvaški ban Khuen-Hedervary, ker gre vojaške uprave načelnik baron Appel v pokoj in namesto njega pride sedanji vojni minister Krieghammer; na banovo mesto v Zagreb pride grof Pejačević. — Dalmatinski ces. namestnik fzm. pl. David je uležil stavko, katero je cesar tudi sprejel. V parlamentarnih krogih se govori, da v kratkem odstopi pravosodni minister Spes-Boden; za naslednika grofu Revertera pri Vatikanu je imenovan sekcijiski načelnik Szecen.

Kruta vrešenska razsodba. V Vrešnu na pruskem Poljskem so uvedli poduk krščanskega nauka v nemškem jeziku. Ker otroci niso hoteli odgovarjati, jih je nadzornik ukazal grozovito pretepati in zapreti, dokler ne ubogajo. Ker jih ni bilo domov, jih gredo starši iskat pred šolsko poslopje; ondi slišijo njih stokanje. Udero v šolo in razžalijo šolske oblasti. Zavoljo tega je bilo 21 oseb v do dve in polletno ječo kaznovanih Poljski klub avstrijskega državnega zbora je enoglasno sklenil v znamenje ugovora proti pruskim zatiralcem nabirati prispevke za obsojene družine. Angleški grozovitosti z Buri v Afriki se čudimo, sedaj pa vidimo, da imamo prav blizu take grozoviteže. Taka je 'prosvetljena' doba. Kjer ni žive vere v Kristusa in krščanske ljubezni, ne pomaga nobena prosvetljenost!

Srbski kralj Aleksander se je naveličal svoje Drage. Sedaj mu je postala draga nje mlajši sestra Jelena; zato bi se rad od Drage ločil ter z Jeleno poročil. Ker je ministerstvo zoper to, bo moralo odstopiti.

Angleži vidijo, da tudi Kitchener ne bo ničesar naredil. Zato so že odposlali generala Hamiltona, ki bo namesto njega prevzel vrhovno poveljništvo. Buri imajo še vedno sedemdeset oddelkov, Kitchener pa zanje le še 45 000 mož. Precej dobro so jih zopet Buri naklestili 20. pr. m. Kitchener pravi, da so temu vzrok angleški konji, ki so začeli bežati. — Mirovno razsodišče v Haagu je že povedalo, da ni merodajno, zato se Krüger obrne na angleško vlado. Ta pravi, da on ni več predsednik, ampak le privatna oseba, ker so južnoafriške republike že združene z Anglijo. Torej na papirju Krügerja in Burov ni več, pač pa so še v Južni Afriki, da morajo Angleži pošiljati nadnje nove poveljnike.

Dopisi.

Iz Trnja na Krasu. Od 12. do 20. oktobra smo imeli tu sv. misijon. Vodil ga je preč. g. o. Urban Nežmah, kateremu sta pomagala gg. o. Kitak in o. Gregor Flis. Obhajancev je bilo nad 1200. Zadnji dan ob sklepu sv. misijona je bilo sprejeto v Marijino družbo 33 deklet in trije mladeniči, tako da šteje sedaj dekliška družba 107 udov, mladeniška 54 udov.

Veličastna je bila sklepna procesija z misijonskim križem, katerega je nosilo 12 mladeničev in spremljale belo oblečena dekleta iz Marijine družbe, sosednje Knežke župnije, ki so bile tukaj ta dan sprejete.

Prečastiti gospod župnik iz Knežaka so namreč dovolili tukaj v Trnji sprejemati v Marijino družbo, dokler ne dobijo duhovnega pomočnika. Procesijo je vodil preč. g. Matija Prijatelj, župnik iz Slavine v navzočnosti 7 duhovnikov. Tolike množice ljudi še nikdar ni bilo zbrane v Trnji. Upajmo, da bodo nad vse vneti v srce segajoči prepričevalni govori čč. gg. oo. misijonarjev obrodili obilnega sadu. Njihov veliki trud jim pa Bog poplačaj!

Obenem izrekamo premilostljivemu knezoškofu, Antonu Bonaventuru Jegliču najtoplejšo zahvalo za 200 K, katere je blagovolil podariti že v tretje za dozidanje naše cerkve. Bog povrni Premilostljivemu tisočkrat, novih dobrotnikov pa nam obilno nakloni!

Z Gorenjskega. Še nekaj o sadjereji na Kranjskem. Kranjska dežela rodi razne vrste sadja. Na Dolenjskem nahajajo se izvrstne češplje, hruške, breskve, jabolka, voščenske imenovane; žal da letos tam niso obrodile. Notranjske češplje so znane daleč na okoli. Na Gorenjskem so lepa jabolka v Tunjicah, pri sv. Luciji v Begunjah, hruške pa v Lešah. A letos se je pokazalo, da glede sadjereje utegne vas Vranšica v Mengiški fari zvonoc nositi, ondi je bilo dobiti voščenk, rožmarink, rajnet in drugih žlahtnih jabolok v izobilju, seve do 1 fl. 80 kr. mernik. Ne da se dopovedati, s kako skrbjo in marljivostjo negujejo ondotni posestniki sadjerejo. Čudom se je čuditi, koliko finega namiznega sadja, zlasti jabolok, so letos ondi pridelali. Že do srede oktobra so nekateri gospodarji po 300–400 goldinarjev za sadje potegnili, a potem so je še prodajali, tako da sta dva posestnika do 600 gld. za sadje stržila. Seve cena je bila namiznim jabolkam precej visoka. Tako n. pr. je eden posestnik peljal nekoč z par voli jabolka v Ljubljano, in je potegnil za nje 70 gld.; drugi dan jih zopet toliko pelje, in dobil je zanje celo 80 gld. Glejte, rojaki, koliko vrže fino namizno sadje in kako obilno se izplača marljivo negovati sadjerejo.

Ribniški novičar. Kako smo volili v deželni zbor in koga smo izvolili, je »Domoljub« že naznanil. Videli ste, da so pri nas nekatere občine še čisto deviške, katerih niso še prav nič skvarili liberalci, v drugih pa so po vsih naporih spravili liberalci, med katerimi so se učitelji najbolj trudili zoper svojega tovariša Jakliča, le po nekoliko glasov za Višnikarja vkup. Med temi je bilo v Ribnici le sedem glasov za Višnikarja in v Dobropoljah le sedem proti Jakliču, v Gregorski občini pa je bilo vseh liberalcev pet, toraj vseh skupaj za en »počen groš.«

Ne bilo bi ljubo g. uredniku, ako bi vso volivno borbo na drobno popisaval, vendar pa moram par dogodkov omeniti. Prav zanimiv je bil skod vo-

liveev pri Skrbcu v Brežah. Ribniški kapelan Brežar je tam v nedeljo zvečer pripovedoval možem, kako slovenski liberalni poslanci z Nemci roko v roki delajo zoper slov. kmeta; kar naenkrat vstopi kandidat Višnikar v spremstvu žagnega Johana. Poslednjemu je g. kapelan naravnost povedal, da taki gospodarji po paragrafu nimajo pravice voliti in zato se jim tudi ne spodobi agitirati. Pa je res čudno, da Johan, večletni Jurjeviški župan ne ve za dotični paragraf, no pa liberalci so pri volitvah sploh predrzni in neramni. Brežanom pa jaz priporočam, da pazite na Johana; dokler bo s Fajdigovim kladivom »štemp-ljal« svoje krolje (hlode), toliko časa, ga ne smete pustiti k nobenim volitvam, sicer bi bile še lahko ovržene.

Na tem shodu je Višnikar dosti govoril, toda Brežanov se ni nič prijelo, menda zato ne, ker ni bilo vse res. Po shodu povabi g. kapelan g. svetnika na svoj voz, da se peljeta skupaj v Ribnico, toda ta se ni hotel peljati, češ, da se boji prehlajenja, in vendar se je tako grozno prehladil v četrtek potem, 12. septembra, da mu menda ne bo nikoli več odleglo.

»Višnikarjeva kontrapeza.« Jaklič je bil silno na poti Višnikarju; kako rad bi ga bil vzdignil in podr. Napravil si je kontrapezo, pritiskal in pritiskal, obrnil se je na Fajdigo, naj prosi Pakiža, da mu pomaga pritiskati. Šel je s Pakižem v Beljak prosit za postajo v Ž'ebiču, da bi jo obesil na svojo kontrapezo v dobri misli, da bo ta posebno dobro potegnila. Liberalni učitelji so se mu sami radi obesili na kontrapezo, Gregorač iz Dolenje vasi je pa nekako »vago držal«, obesil se je za obe roki na obe strani. Na tej Višnikarjevi kontrapezi sem videl viseti tudi druge različne stvari, kakor ljubezniva pisma kmetom, rdeče litre, tuintam kak petak, vse polno Šeberjevih volivnih ponudeb itd. Pritiskal je in pritiskal Višnikar in z njim sto drugih, toda groza — nekaj se jim je utrgalo in — padli so, grozno padli — in pobili so se — saj 12. septembra smo jih videli silno pobitih obrazov zapuščati volišča. Najbolj nevarno pobil se je pa Višnikar in jaz trdno mislim, da ne bo več trav'ce tlačil na našem — političnem polju.

O ti nesrečna kontrapeza, kaj si st'čila,
da ti se zlomit greš,
Višnikarja si pobila,
kako hudó, še ti ne veš!

Iz Podgraj pri Ilirski Bistrici. (Liberalna poštenost.) »Slov. Narod« in »Rodoljub« sta skušala oblatiti že skoraj vse kranjske duhovnike; zdaj sta pa začela napadati tudi naše istrske mašnike. Tako sta se nedavno oba zaletela v našega občesposstovnega in priljubljenega gospoda vikarja Štefana Jenkota v kratkem dopisu, ki nosi naslov »škandal na poko-

Miklavž je tu.

pališču«, in ki je od prve do zadnje besede neresničen in popolnoma izmišljen. V vsem podgrajskem vikarijatu ne ve živa duša o kakem škandalu, ki bi se bil na pokopališču ali kje drugje pripetil.

Omenjena lepa lista poročata, da je v »Tipčanah« umrla neka uboga ženaka, da, ker ni bilo plačnika, ji ni ves čas nič zvonilo; in kurat Jenko ni dovolil, da bi se bilo revici zvonilo niti tistikrat, ko so jo spuščali v grob. »Pogrebci zavzeli so nevarno stališče proti duhovniku, orjaške kmetijske pesti so se začele vzdigovati proti popu: malo je manjkalo in Jenko bi jo bil dobil po čeljustih. Ni mu preostalo družega, kakor pobegniti v župnišče. Da, vera peša, pa pri duhovnikih, ki jo imajo za molzno kravo.« Tako modruje lažnivi dopisnik »Naroda« in »Rodoljuba«, kateremu edini namen je bil z grdo lažjo omadeževati občespoštovanega vikarja Jenko-ta.

Umrli ubogi ženi, katero je vedno podpiral g. Jenko, je, kakor vsakemu bogatinu petkrat zvonilo in sicer brezplačno, in pokopal jo je gosp. vikar, kakor vsakega siromaka, brezplačno. Nihče ni pri pogrebu in ne pozneje žalne besedice proti gospodu vikarju izpregovoril, nihče mu ni kazal svoje kmetijske pesti: popolnoma mirno je šel gospod na svoj dom. Liberalno poročilo je gola laž, grdo obrekovanje. Tudi tistih par bravocev, katere ima pri nas »Rodoljub«, usiljen po nekaterih bistriških liberalcih, je sedaj do dobra spoznalo ta list, ter ga vrglo tje, kamor spada.

Posebno ogorčeni so bili pogrebci, ko so doznali, kako se naš duhovnik krivično napada. Lastno-ročno so podpisali neko izjavo, katero so sklenili poslati »Rodoljubu«. Ko se jim je pojasnilo, da ta list svojih obrekovanj, s katerimi blati duhovnike, nikdar ne preklicuje, ako se ga k temu sodnjako ne prisili in še takrat take opazke dostavlja, da mora čitatelj misliti, da je golo resnico poročal, ko so torej razkačeni kmetje — pogrebci to zvedeli, so odnehali, ter niso temu »Resnicoljubu« poslali izjave. Da vidijo častiti čitatelji »Domoljubovi«, kake laži »Naroda« in »Rodoljuba« po svetu trosita zoper duhovnike, naj navedemo nekaj stavkov iz te izjave kmetov, katere je teh listov dopisnik obrekoval, da so zasramovali gospoda Jenko-ta in žugali svojemu duhovniku.

I z j a v a. Ni res, da ni mrtvi ubožici iz Trpčan zvonilo, kakor sta trdila »Naroda« in »Rodoljub«, ampak resnica je, da ji je petkrat zvonilo, prvi dan trikrat in drugi dan dvakrat. Da ji pa ni o pokopavanju zvonilo, tega ni g. duhovnik Jenko kriv, temuž krivi smo podpisani pogrebci sami, ker nismo mrtvo o določeni 4. uri prinesli, temuž že zelo pozno, ter se je vršilo pokopavanje po Ave Marija zvonjenju in pri nas, in menda tudi drugod

je navada, da se ljudje v noči ne plašijo, da v noči ne zvonijo, razun ako v kaki vasi našega vikarijata ogenj nastane.

Ni res, da smo mi pogrebci, ali kdo drugi našemu duhovniku s pestmi žugali, ali ga razžalili. Pogreb se je vršil popolnoma mirno: brez vsake žal besede, in ko je čast. gospod vikar na grobu opravilo dovršil, podal se je domu, mi pa smo pokojnico zagrebli. Izjavljamo kot priče, da je vse v dopisu »Naroda« in »Rodoljuba« povedano gola laž in obrekovanje našega č. g. vikarja, katerega spoštujemo in ljubimo.

Trpčane 17. nov. 1901.

France Stefančič, Andrej Stefančič, Matija Ž. frin, Anton Hervatin, Blaž Šustar, I. Vičič, Štefan Hervatin.

Iz Srednje vasi v Bohinju. »Domoljub« nam je v zadnjih številkah prinesel kratek navod, kako bi mogli po malih hranilnicah navaditi mlade ljudi varčevati. Da je ta zadeva res važna za vsakega posameznika in za prihodnost celega slov. naroda, je jasno vsakemu pametnemu človeku.

Da je način mlade ljudi vaditi varčevanja, kakor ga je prinesel »Domoljub« res lahko izpeljiv, se je pri nas pokazalo.

Osnovani smo malo hranilnico Marijine družbe, posebej za fantje in posebej za dekleta. Kadar se kaj novega vpelje, je navadno povsod in vselej nekaj nasprotovanja in prigovarjanja. Pri snovanju male hranilnice pa ni bilo prav nobenih težav. Starši so jo z veseljem pozdravili, saj je ravno zanje največje važnosti, da otroci postanejo varčni. Tudi mladeniči in dekleta so bili kmalu na jasnem, da zanje ne bo slabo, če si za stara leta prihranijo kake groše. Mnogo jih je mislilo, da se pač trud ne bo izplačal, ker imajo mladi ljudje premalo denarja in še oni, ki ga imajo, ga raje poženejo po grlu in zapravijo na nepotrebni obleki. Začeli smo vendar. Če bi le enega ohranili in napravili iz njega varčnega človeka, bi bil trud zadosti poplačan. Osnovala se je hranilnica natančno, kakor je razložil »Domoljub«. Udje so sami pobirali doneske in jih vpisovali v knjige; nekateri so pa raje denar prinesli kar naravnost vodniku.

Denar se sprti nalaga v domaši hranilnici.

V kratkem času se je nabralo pri fantih 663 K in pri dekletih 548 K, skupno 1211 K, gotovo lepa svota ter tako kratek čas! Kako je pa prišlo do tako lepega vspeha?

Pametni starši so sami vsodbujali svoje otroke k varčevanju, nekateri jim tudi dali denar, da bi otroci dobili veselje in začeli hraniti. Če ima mladi človek le kaj malega varno spravljenega, potem gre lahko naprej. Vsa čast takim razumnim starišem!

Marsikje kjer bi človek ne pričakoval, se je našla krona in še kaj več. Prinašali so po malem fantje in dekleta, ki bi drugače nikdar ničesar ne prihranile, prinašali so posli svoj letni zaslužek, ki ga navadno hranijo doma in se med letom popolno raztaja, prinesli delavci svojo plačo in tako je šlo in bo šlo vedno bolje, ker naši mladeniči in dekleta so spoznali, koliko korist bodo enkrat od tega imeli.

Žalibog da še niso vsi prišli do tega spoznanja ali vsaj ne do spolnovanja. Mnogo jih je še, kateri imajo dosti denarja za pijačo in druge nerodnosti, vedno pa manjka, ko je treba kaj dejati na stran. Da le ne bi na starost prepozno obžalovali svoje lahkomišljenosti! Upamo, da se tudi ti poboljšajo in potem se nam pi bati, da nam bi železnica, katero sedaj zidajo, pokvarila našo mladino. Varni bomo z lastnim trudom in pod Marijinim varstvom. —

Kar je mogoče v Bohinju, je gotovo mogoče povsod. Zató na delo, dokler je čas!

Iz Metlike. Dragi moj Domoljub! Kaj ne, dolgo ni bilo nič glasu od belokranjskega rešetarja — pa ne zameri! Nabiral sem in nabiral novice že celi dolgi mesec, a glej ga spaka — rešeto se mi je pri tem nekoliko »znučalo« in moral sem ga dati popraviti. No zdaj bo spet dobro za nekaj časa. Novic sem pa nabral toliko, da skoro ne vem kje začeti.

V Belikrajini smo imeli v tem času birmo. Za nas je to že nekaj novega, saj je ni bilo tu že celih šest let. Presvetli knozofci so delili sv. birmo po celi Belikrajini razun v Staremtrgu, in lahko so spoznali nas Belokranjce in tudi naše dobro ljudstvo je spoznalo svojega škofa, ker ga je videlo in slišalo. To je dosti, marsikdo zdaj o njem drugače sodi. Toliko prijazen, vljuden, takó ponižen, neumorno delaven v spovednici — res pravi apostol! In takega človeka si upajo zaničevati pijano razuzdani liberalčki, ki niso vredni, da bi mu odvezali jermena od čevljev. Ste že zvedeli, dragi bravci, kaj so storili tudi naši mestni očetje v svoji ošabnosti? V občinski seji so sklenili, škofa ne slovesno sprejeti — ker je baje »nasprotnik meščanstva in obrtnikov«. Ne vemo sicer, kako so to pogruntali, a vendar po pravici povem, da vsaj meni se zdi to jedini pameten sklep, kar so jih do zdaj sklenili naši »purgarjci«. Pred par tedni so z največjim veseljem in navdušenjem sprejeli liberalnega generala Tavčarja — in zdaj naj istotako sprejmejo presvetlega škofa? Kdor hoče, nas že razume!

Nekateri kratkovidneži pravijo, da je vzrok temu naš ne-srečni konsum! O jerum, jerum! V Črnomlju in Novem mestu nimajo konsuma niti klerikalne posojilnice, a liberalci so storili istotako kot pri nas v Metliki! Ali so francoski redovniki vstanavljali same konsume, ker so jih liberalci iz-

podili iz dežele? Liberallec dr. Ferjančič je v državnem zboru klical strelo in grom na vse kranjske konsume, a pozabil je povedati, da je on sam ud uradniškega konsuma v Ljubljani! Aj, aj, kako nas imajo liberalci za neumne, da ne bi mi vedeli, kaj je vzrok njihovemu početju! Liberalizem, kar pomeni dandanes toliko, kot brezverstvo, to je vzrok! V pratiki ima sv. Leopold cerkvico lepo v rokah — a naši metliški Poldeti bi pa najraje vse cerkve pometali v Kolpo. G. Hranilovič trdi v »Rodoljubu«, da imajo metliški liberalci več vere kot mi — in da je vsega zla baje kriv — konsum. E brate, ali so metliški liberalci — dokler še ni bilo konsuma — morda raje hodili v cerkev, kot hodijo zdaj? Niti za en las niso bili boljši, le zdaj so malo bolj predrzni, ker jim je smrdljivi »Rodolump« že vse možgane zmešal!

He, kaj pa liberalna žindra? Metliški državni poslanec Plantan je namreč vsled nepravilnega notarskega poslovanja obsojen na kazen 1000 kron. No, pa Plantan je liberallec, zato je poštenjak, ker liberalci so poštenjaki!?! Oh, kako so pa mrcvarili dr. Šusteršiča, ker je iz svojega žepa daroval v korist kmetu 3000 kron! To je bilo vpitja, krika in vika! A dr. Šusteršič je klerikalec, zato po mnenju liberalcev ni poštenjak, ker samo liberalci so poštenjaki! — Gosp. Trček, ki ste tako naudušeni za obrtni stan, zakaj niste agitirali in volili obrtnika, katerega je postavila kandidatoma obrtna zadruga v Novem mestu? Zakaj ste šli na Dunaj k obrtnemu shodu? Ali naj Vam še vrjamemo, ko po shodih toliko naglašate, da obrtni stan propada! Ali niste brali v Rodoljubu znanih litanij: Kmet s kmetom, gospod z gospodom, a Vi bi pa pristavili: obrtnik z obrtnikom! Ali je dr. Tavčar, prijatelj nemških veleposestnikov — tudi prijatelj — obrtnikov? Tega pa vendar ne mislite!

Še par novic bi se lahko dejalo na rešeto na pr. o sitnem pisemcu, ki ga je pisal naš župan nekemu obrtniku, o Tavčarjevih kroninah za pijačo volivcem itd. — a bojim se, da bi se mi rešeto zopet »znučalo«, ker »poprava« je predraga — a velik revež je Vaš
Znatek do.

Izpod višnje. (Hudobija ali prismodarija v Rodoljubu.) Dobil sem v roke par Rodoljubov, jih bral, se čudil in se še čudim, da se dobé ljudje, ki take prismodarije in lumparije plačujejo in prebirajo. Od začetka do konca in od konca do začetka je polno obrekovanja in opravljanja menihov in duhovnikov, a vse brez določnih imen in vse tako zavito, da napadeni, četudi popolnoma nedolžen, niti pri ljubljanskih sodnikih vspešno tožiti ne more. Smer tega lista, ki obkidava duhovnike in vse dobromisleče z gnojem vsakovrstnih laži, je končno protiverska, če

tudi piše in laže: »združimo se, da ta boj srečno končamo v čast cerkve, v korist vere in ljudstva.«

Vsi članki, člančki in razne notice so si v sorodu, eden drugemu vredni. Nad vse zloben in neumen je pa pisatelj člankov »Kuta in naš kmet«. Najprvo laže o velikanskem imetju menihov na Španskem in Laškem, kjer imajo neki celo tretjino kmetijske zemlje. In vendar je znano, da na Laškem nič nimajo in tudi ne smejo imeti. No, pa saj bravci Rodoljubovi ne bodo hodili na Laško popraševati — meni ta resnicoljubni pisatelj. Na Francoskem pravi, da so si menihi pridobili velikanska bogastva, a ne z delom, s kmetovanjem ali obrtovanjem, ampak s testamenti, beračenjem in prodajo odpustkov. A par vrstic pozneje se ta logični učenjak jezi, da so tam menihi tudi meščanske obrti nase potegnili. Torej tudi ti delajo in se trudijo. Kaj pač bi moral menih ali sploh klerikalac storiti, da bi zadovoljil liberalca? Če praznuje, je lenuh, če dela — poteguje meščanske obrti nase in dela škodo drugim. Ne bom opisaval, da nima cerkev nikjer toliko premoženja, kolikor ga njeni sovražniki opisujejo, pač pa trdim, da cerkveni denar in premoženje pride le v korist ljudstvu. Jasno to dokaže na str. 71 in dalje knjiga »Vera in pamet«, katero je izdala letos Mohorjeva družba, pa tudi sam Rodoljub, ki pravi, da italijanski kmet kuha za jed polže in travo, a ne pové, da se je to začelo še le tedaj, ko so liberalci oropali cerkev.

Dalje pripoveduje, kolika škoda, da se ni par od menihov kupljenih grajščin razkosalo in prodalo kmetom. Hinavci! Da škoda, da niso te grajščine prišle v last liberalnih vampirjev, da bi jih razkosali, prodali kmetom in pokazali svoje rodoljubje.

Res rodoljubno znajo ti vampirji kmeta odirati. Okliče se razprodaja, pripelje se na kraj razprodaje vino in žganje, najeti mešetarji ponujajo in silijo navzoče s pijačo. Ko je vse korajžno, ko se vsak sam sebi zdi dovolj bogat, začne se razprodaja. Pijača in mešetarji store svoje, posamezne parcele se preplačajo. Določen del svote se da takoj ne račun in za aro in od goldinarja se vzame groš za stroške razprodaje. Drugi dan se te ovce ostrizajo popolno, ko pri notarju ali advokatu podpisujejo kupna pisma. Pač se marsikateri praska za ušesi, a ker se boji za že vplačani del kupnine, podpiše in plača za se in večkrat tudi za svojega dobrotnika, če se je že prej izgovoril, da pripelje toliko in toliko ljudi delat kupno pismo, ako se njemu vse brezplačno uredi in prepíše. In to se godi javno — ne na Turškem, ampak na Kranjskem ob koncu 19 in v začetku 20 stoletja, ko se toliko bratoljubje in rodoljuje proslavlja in to morebiti včasih pred očmi državnih oblasti!

Taka je ljubezen, tako je rodoljubje naših liberalcev. In če hočete dokazov iz najnovejših časov, vprašajte tiste reveže v Novomeški okolici, ki so kupili od Breitenauške grajščine posamezne parcele. Povedali vam bodo, da so liberalni advokati delali kupna pisma, prejeli denar in sedaj ne morejo odpisati teh kupljenih parcel. In če ubogi kmetje pogubé tu blizo 30.000, če bo zopet mnogo ljudi moralo v Ameriko, ker jim niso odprli oči ti, ki so zamogli, bodo pa zopet menihi in klerikalci krivi. Kaj ne, g. Slanec, to je rodoljubje?

Iz Štange. — Pri nas smo imeli sv. misijon od 25. okt. do 2. nov. Vodila sta ga preč. patra Franč. Kassijan in Salvator z vso gorečnostjo in vnemo. Bodi jima srčna hvala za trud! — Tudi smo letos sezidali še eno novo zakristijo. Kjer je spovednica — bo božji grob. — Zakristija je lepa. — visoka in prostorna in bo tudi zunaj v lepoto cerkvi. Zdaj ima podobo križa. — G. Božidar Oblak z Vrhnike je nam pa naredil v jeseni izvrstno uro za zvonik. Gre natančno in ni predraga. Ga prav toplo priporočamo. Je poštenjak v vsakem oziru. Svoji k svojim! —

Slovenski novičar.

Razširjajmo „Domoljuba“! Ker se novo let to bliža, opozarjamo vse naročnike in somišljenike po deželi, naj priporočajo ta prepotrebni list in naj ga kar se da širijo med ljudstvom. Skušajmo vresničiti že tolikrat izraženo misel: »Domoljub se ne sme pogrešati v nobeni pošteni kmečki hiši!«

Gibanje za vseučilišče v Ljubljani je postalo splošno med celim slovenskim narodom. Ogromno število občin in društev je že odposlalo na ministerstvo prošnje za ustanovitev, priredilo se je veliko shodov, zlasti zadnjo nedeljo v Mestnem domu v Ljubljani prirejeni shod je bil velikansk. Bomo videli, ali vlada stavi slovenski narod v eno vrsto z drugimi avstrijskimi narodi tudi takrat, kadar se gre za to, da se Slovencem da, kar jim povsaj pravici gre, ali samo takrat, kadar imajo plačevati davke!

Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji. Premeseni so bili št. gg.: Avgust Schauer kot župni upravitelj na Toplo Reber (Unterwarmberg); Francišek Sturm iz Kočevske Reke (Rieg) kot župni upravitelj v Poljanico (Pöllandl); Josip Plantarič iz Kranja kot župni upravitelj v Šent-Lambert; Josip Potokar iz Tržiča v Kranj; Ivan Barle iz Kranjske gore v Tržišč; Ivan Baloh iz Šmarija v Kranjsko goro; Leonard Zupan iz Polhovskega Gradca v Šmarije; Jakob Kleindienst s Krke v Polhov Gradec; V. Čibašek iz Spodnje Idrije v Leskovec mesto na Dole; Josip Juvanec s Suhorije kot župni upravitelj

v Rakitno; Francišek Zega s Prema v Št. Vid pri Zatičini; Francišek Žužek iz Dolenje vasi pri Ribnici v Št. Vid nad Ljubljano; Leopold Kolbezen iz Dragatuša v Dolenjo vas; Anton Bojanec iz Škocijana pri Dobravi kot ekspozit na Suhorijo; Ivan Meršolj z Dobrove kot župni upravitelj v Horjul. — Na novo sta bila nameščena č. gg. semeniška duhovnika: Jakob Kalan kot duhovni pomočnik na Dobravi pri Kropi in Matija Okorn kot kapelan na Krki. — Nemški viteški red je premestil iz Podzemlja č. P. Janeza Kubinka ter poslal na njegovo mesto č. P. Stanislaja Dostala.

Župnija Št. Lambert je podeljena tamošnjemu župnemu upravitelju č. g. Josipu Plantariču. — Župnik na Lipoglavem, č. g. Francišek Marešič, se je radi bolezni odpovedal župniji. Za upravitelja župnije Lipoglav je bil vsled tega imenovan č. g. J. Godec, stolni vikar v Ljubljani.

Umril je v Gorici veleč. gosp. Tomaž Čerin, profesor bogoslovja. N p. v m.!

V knezoškofjsko bogoslovno semenišče so sprejeti naslednji gospodje: Borštinar Janez z Vranje peči; Jamšek Nikolaj z Goričice; Koželj Matej iz Tunjic pri Kamniku; Kralj Alojzij iz Višnje gore; Kurent Alojzij iz Višnje gore; Orehek Andrej iz Krasa, župnija Moravče; Osel Andrej iz Dragočajna, župnija Smlednik; Perné Alojzij iz Kranja; Prešern Josip iz Smolenje vasi, župnije Šmihel pri Novem mestu; Prijatelj Vladimir iz Novega mesta; Rataj Ivan iz Šempetra pri Novem mestu; Štrubelj Ivan s Peči, župnija Polica; Žnidaršič Josip s ceste, župnija Dobropolje.

† Fran Kalister. V Trstu je umrl slovenski rodoljub gosp. Fr. Kalister v 62 letu svoje dobe. V grob ga je položila pljušnica. Primorski Slovenci zgubé z njim mnogo, ker je pravično slovensko stvar rad dejanski podpiral, slovenskemu dijaštvu je bil vnet podpornik in ga je še-le pred par dnevi radi velikih njegovih zaslug v tem pogledu izvolilo podporno društvo slovenskih visokošolcev na Dunaju svojim častnim članom. Slava spominu plemenitega moža!

Salezijanci v Ljubljani. Pred kratkim so prišli štirje Salezijanci v Ljubljano (eden mašnik, rodom Tirolec; dva klerika, Slovenca; eden neduhoven, Slovenec) ter se takoj naselili v grajščini Rakovnik poleg dolenjskega državnega kolodvora, katero je kupilo in plačalo društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani. Ta priprosti pa vendar prijazni dom, katerega so presvetli knezoškof doktor Anton Jeglič Bon. sami osebno počastili v veliko radost došlih Salezijancev, je prva Salezijanska hiša na Kranjskem ter Avstrijskem, v kateri so se naselili takoj pričetkom naši domači sinovi. Za sedaj je pri-

pravljeno vse samo za silo ter bo še mnogo priprave treba, preden se salezijanski zavod otvori. Bog daj, da bi tudi ta »salezijanski dom« postal v neprecenljivi blagor naši mladini, v veliko korist naši mili domovini! Našim Salezijancem pa kličemo srčno: »Dobro došli!«

Podružnica usmiljenih bratov v Kandiji. V Zeleznike je prišel preč. g. prior usmiljenih bratov o. Kaj. Popotnik iz Novega mesta, da se pouči o možnosti, bi se li zamogla ustanoviti v Železnikih samostanska podružnica imenovanega reda. To bi bilo pač neizrekljiva dobrotu ne le za tamošnji kraj, ampak za celo okolico, t. j. za Selško dolino in tudi za gorsko prebivalstvo sosedne Poljanske doline. Bog blagoslovi blagi namen!

Uredništvo »Domoljuba« prosi, naj bi se mu poročalo, kje se je že osnovala »čebelica ali mala hranilnica«, in kako prospéva. Taka poročila bodo to prekristno zadevo jako pospešila!

Za »čebelice ali male hranilnice«, ki so se tako pridno začele snovati po Marijinih družbah, se dobé potrebne tiskovine v »Katoliški tiskarni« v Ljubljani.

Deželnozborske volitve na Goriškem. Z volitvami volivnih mož je zmaga katoliško-narodne stranke na Tolminskem in v goriški okolici popolnoma zagotovljena in najbrže tudi na Krasu, kajti pričakovati je, da se ne bodo dali Kraševci zapeljati od ljudi, katere vodi v prvi vrsti strast in sovraštvo, marveč da bodo storili to, kar jim bo velevala njih pamet in kar bo edino v gmotno in duševno korist njihovega volivnega okraja. — Volitev poslancev iz kmečkih občin se vrši dne 5. dec. Kmečke občine na Goriškem volijo šest poslancev. — V Istri bodo izvoljeni vsi dosedanji slovanski poslanci.

Nova hranilnica in posejilnica. Iz Borovnice se poroča: Dne 16. pr. m. se je zasnova pri nas Rajffajznova hranilnica in posejilnica, koje ustanovitev je naše ljudstvo z veseljem pozdravilo. Nova hranilnica in posejilnica bode raztezala svoje delovanje v treh sosednih si farah: Borovnica, Preserje in Rakitna. V načelstvo so bili izvoljeni: g. Franc Švigelj, posestnik in trgovec Breg št. 11; načelnikom, in gg.: Kobi Anton, pos. in trgovec Breg št. 9, Kos Janez, župan in posestnik Borovnica št. 13, Schiffrer Gustav, župnik Borovnica, Drašler Ivan, gostilničar Brezovica št. 28, Petrovčič Jakob, posestnik Pokojišče št. 4 in Košir Janez, posestnik Priestava št. 2.

Odlikovanje. Veleč. g. Janez Rozman, častni kanonik in mestni župnik pri sv. Jakobu v Ljubljani je s pismom papeža Leona XIII. z dne 8. novembra imenovan protonotarjem in hišnim prelatom sv. Očeta s pravico pontifikalij povodom obhajanja njegove štiridesetletnice duhovnopastirskega

delovanja. Pristržno čestitamo obče priljubljenemu in velezaslužnemu gospodu na izredni časti!

Ogenj. V vasi Voglavlje blizu Trebeleva je dne 20. pr. m. ob 9. uri dopoldne nastal ogenj, ki je vpepelil eno hišo, pod, dva hleva in dve žitnici posadniku Marku Ljubiču. Poleg tega je zgorel en kozolec, 18 ovac, 3 prašiči, žito, krma in več orodja. Škodo cenijo na 5000 K, zavarovan pa je bil pogorelec za 2000 K.

Uboj. Dne 18. t. m. zvečer se je vračalo nekaj rokod. pomočnikov iz gostilne v Retnje pri Trziču proti Kovorju. Nenađoma pa pridrvi za njimi bosonog kovač Jožef Kočar iz Retnja ter udari z nekim orodjem Jos. Nadižarja in Jan. Aljančiča s toliko silo po glavi, da oba padeta na tla. Prvi je obležal nezavesten in je v malo minutah umrl. Kočarja so odvedli v Trzič.

Družinska pratika za leto 1902 je ravnokar izšla v še lepši izvršitvi in z mikavnejšo vsebino od vlanske. Naročniki in bravci „Domoljubovi!“ *Zahtevajte pri trgovcih edino le „Družinsko pratiko“, katera se dobiva v trgovinah v mestih in na deželi.*

Most čez Savo. Štajerski dež. zbor je sklenil, da se zgradi pri Brežicah most čez Savo. V ta namen je dežela obljubila 100 000 K, isto občina Brežica. Posl. vitez Berks in Žičkar pa sta vložila predlog, naj tudi vlada dovoli 100 000 K in to svoto že l. 1902 izplača.

Strahovito zločinstvo pred mariborskimi porotniki. Pred mariborskimi porotniki je bila pretečeni teden obravnava proti posadnici Alojziji Germič iz Slavčine pri Ptujju, ki je s pomočjo treh oseb svojega lastnega moža umorila, truplo skuhala, ga dala požreti svinjam in potem kosti sežgala. Z 32letno Marijo Germič so obtoženi njena 66letna mati Marija Rantaša in njena brata 38letni gluhonemi hlapec Frano Lovrec in 21letni hlapec Holc. Obtoženka je skušala glavno krivdo zvaliti na svojega gluhonemega brata Franca Lovreca. Leta je res sam pripoznal, da je Germiča ustrelil, in je pokazal porotnikom, kako je streljal na moža, ter je trdil, da sta ga Alojzija Germič in njena mati pozivali, naj moža umori. Obtožena mati Alojzije Germič, Marija Rantaša, ki je hotela v zaporu umreti lakote in ni hotela nekaj dni nič jesti, je tajila, a lastna hči je vstala in ji zaklicala: »Ti si truplo razsekala, skuhala in dala svinjam! Ti si zaklicala, ko je bil mož umorjen, da bode dobra krma za svinje, ker je tolst.« Obsodba se je glasila: Gluhonemi Lovrec Fran je obsojen k smrti na vešalah, Marija Rantaša radi sokrivde na 12 let težke

ječe, Alojzija Germič na štiri leta težke ječe. Jožef Holc je bil oproščen.

Drobtine.

Kaj pravi Falb o letošnji zimi. Falb prerokuje, da bode mila zima. Januar bode suh, v februarju bode precer snežilo, v marcu bode poleg snega padlo tudi mnogo dežja. Dalje prorokuje, da bode meseca aprila precej viharjev, maj bode neprijeten, junij pa bode hladan in deževen. Kritični dnevi prve vrste so 22. febr., 10. marca, 8. aprila, 7. maja, 6. julija. Falb je prerokoval, da bo letošnji november začetkoma mil potem hladan in deževen. V decembru bode milo vreme, a tudi dežja bode v decembru in še-le okolu Božiča se prične prava zima s snežnimi meteži.

Stroj za izdelovanje kruha je iznajden v Washingtonu v Severni Ameriki. Stroj je zelo enostaven in izdelava v minuti 80, na uro pa 4000 hlebov. Pri stroju vaga en mož testo, drugi ga vklada v stroj, tretji jemlje iz stroja izhajajoče gotove hlebe. Za to delo ni treba izučenih pekov, opravljajo ga lahko tudi žene in mladi fantje. Stroj deluje tako hitro, kakor hitro je mogoče vkladati testo vanj.

Koliko zasluži parobrod v Ameriko. Pred kratkim časom je priplul parnik »Oceania« v Novjork in sicer iz Bremskega pristanišča in na njem so bili vsi prostori za popotnike zasedeni in razprodani. V I. razredu je bilo 357 oseb in 38 poslov, v II. 259, v III. 1300 oseb. Plačalo se je: v I. razredu po 800 K (285.000 K), služabniki po 240 K (9120 K), v II. razredu po 200 K (51.800 K), v III. razredu po 120 K (156.000 K) Vse osebe so plačale 502.520 K. Stroški ki jih ima parnik, so proračunani na 140.000 kron. Zaslužila je tedaj ta ladja pri sami vožnji, ne glede na dobiček pri jedi, pijači itd. okroglih 362.520 K.

90 ur v Ameriko rabili bodo parniki pomorske družbe Ocean Rowid Comp. Parnike gonile bodo turbine, kurilo bode se z oljem. Premoženje navedene ameriške družbe znaša 30.000.000 dolarjev. Ameriški inženir mr. O' Brien Croker je duša tem podjetju.

Koliko se je lani pokadilo v Avstriji. Lani se je v Avstriji pokadilo 86.715 020 v Avstriji izdelanih smodk, za kar se je izkupilo 86.500 724 kron. Cigaret se je prodalo 2 885.252 328, za kar se je izkupilo 45.447.387 kron. Največ se je prodalo drama cigaret (1.403.952 692), za drama cigaretami se je pa največ prodalo šport cigaret.

Angleški kralj je dejal, da noče biti prej slovesno kronan predno ni končana južno-afriška vojna. Naj pa čaka!

Junaški Angleži. »Times« priobčuje dopis nekega civilista, ki je opazoval gibanje angleških čet v Južni Afriki. Dopisnik trdi, da angleški vojaki često pomečejo proč od sebe patrone — vsak angleški vojak dobi 300 patron — ker se jim zdi preteško nositi toliko množino patron. Buri potem pobirajo patrone. Skoro vsi Buri so oboroženi z angleškimi puškami in jahajo na konjih, katere so odvzeli Angležem. Na nekem kraju je poveljujoči angleški častnik zapovedal takoj zapustiti taborišče, kakor hitro je zvedel, da se bližajo Buri. Angleži so se tako hitro umaknili, da so pustili v taboru 25.000 patron in mnogo blaga, kar je vse palo Burom v roke. Toda ta slučaj ni edin. Dopisnik je tudi doživel, da angleški vojaki na nekem drugem kraju niso hoteli počakati Burom in so se tako hitro umaknili, da so pustili na licu mesta 1000 oblek in blaga v vrednosti 8000 funtov šterlingov. Po 70, 90, tudi po več 100 Angležev se kar skupno brez boja uda, ko zapazi Bure. O tem seve časopisi redkokrat kaj izvedó. Pri angleški vojaški upravi v Južni Afriki je poneverjenih več milijonov. Posebna komisija preiskuje zadevo.

Umor v banki. V Londonu je bil te dni ravno pred zaključkom blagajnik neke bančne podružnice v Londonu od dobro oblečenega moža nagovorjen. Ko ga blagajnik pogleda, zagleda proti njemu namerjen revolver. Blagajnik je hitro z roko pokril densr, a ptujec mu naglo reče: Ravno denar hočem, če ne vas ustrelim in si ga sam vzamem.« Blagajnik je bil tlik mladnokrven, da je hitro zasofil roparju gorko kľofuto, a isti hip je ropar ustrelil, a blagajnika ni zadel. Blagajniku prihitel je drugi uradnik na pomoč. Rojar ga je na mestu ustrelil. Med blagajnikom in roparjem unel se je na to boj na življenje in smrt. Blagajnik bil je močnejši nego ropar in ko je ta to uvidel, se je usmrtil. Ostalo oboje je zbežalo po pomoč na policijo. Ko je policija prišla, našla je jokajočo udovo ustreljenega uradnika in mrtvega roparja. Zmagovalec blagajnik je pa prav z angleško hladnokrvnostjo, kakor bi se ne bilo nič zgodilo, mirno nadaljeval dnevni zaključek; jezilo ga je le, ker je moral odgovarjati prišedši policiji.

(»Nedolžnim srcem«) je naslov najnovejši mladinski knjižico, ki jo je priredil g. prof. A. Kržič ter se dobiva pri izdajatelju in v prodajalnici »Katol. tisk. društva«. Kartonirana knjižica stane 1 K 20 h, lično vezana 1 K 45 h. Po pošti 10 vin. več. Knjižico zelo primerno za božična darila, najtopleje priporočamo.

Prilodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dné 19. decembra 1901 zvečer.

Tržne cene v Ljubljani

od dné 24. nov. do dné 30. nov.

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg.	1	30	Pšenična m. 100 kg.	23	20
» » II. » »	1	10	Koruzna » » »	16	40
» » III. » »	1	—	Ajdova » » »	28	—
Telečje meso » »	1	30	Fitol, liter . . .	—	30
Prasičje » sveže »	1	50	Grah, »	—	50
» » prek. » »	1	70	Leča, »	—	20
Kostrunovo meso »	—	80	Kaša, »	—	20
Maslo	2	40	Ričet, »	—	—
Surovo maslo » »	2	—	Pšenica . . 100 kg	19	—
Mast prašičja » »	1	50	Rž	16	—
Slanina sveža » »	1	30	Ječmen	13	20
» » prekajena » »	1	60	Oves	16	—
Salo	1	30	Ajda	14	—
Jajce, jedno	—	10	Proso, belo, » »	16	—
Mleko, liter	—	20	» navadno » »	15	—
Smetana liter	—	80	Koruzna » » »	13	40
Med kg	—	80	Krompir	4	20
Krompir	—	—	Drva, trda, sežanj	9	20
Piščanec	1	30	» mehka, » »	6	—
Golob	—	40	Seno, 100 kg . .	6	40
Rasa	—	—	Slama, » » . .	7	—
Gos	—	—	Stelja, » » . .	—	—

Loterijske srečke.

Dunaj, 23. novembra	46	12	20	88	2
Gradec, 23. novembra	12	41	49	18	63
Line, 30. novembra	26	80	33	4	9
Trst, 30. novembra	48	20	12	44	64

Kako prisliliti kokoši, da jajca nesejo po zimi? Kurnik in kokošnjak naj je svetel, snažen, pred hudimi vetrovi varovan. Kokoši naj bi ne bile nad štiri leta stare in naj dobivajo zadostne in tečne hrane. Žival mora dobiti tudi tacih snovi, ki služijo v napravo jajčne lupine in rumenjaka. V to služijo zlasti »redilno apno«, ki ima v sebi fosforjevo kislino in apno. Tako redilno apno naj se redno primešava krmi za kokoši. Zadosti je za 10 kokoši po jedna žlica redilnega apna na dan, po zimi nekoliko več. Mlada žival, gorak in snažen hlev, obilna krma s pridejanim redilnim apnom — to stori, da kokoši nesejo tudi jeseni in po zimi.

Opozarjamo svoje bravce, da bo zrebanje 34. državne dobrodelne loterije že 12. decembra t. l. Srečke po 4 Krone za to loterijo, katere prvi dobitnik znaša 200.000 K, in ima zraven še 16.403 znatnih dobitkov po 20.000 K, 10.000 K, 5000 K, 2000 K itd., se dobé, kakor smo že v nekem prejšnjem listu omenjali, po tabačnih trafikah, v loterijah, pri menjavcih itd.

Najnižje cene.

Izdelovanje
Skupno

L. Mikusch
kovarska delavnica,
Ljubljana, Mesnik trg 15.

Popravila.

Največji izbor.

(16-16)

Zobozdravniški in * * tehnični atelje.

Ruvanje zob s kloretilom, duškovim oxydulom (Luftgas) itd. — Plombiranje zob z zlatom, porcelanom in drugimi sredstvi. — Zlate krone in spone, zobovja iz kavčuka, aluminija in zlata.

426 6-5 **Zobozdravnik**

Dr. Rado Frlan

Ljubljana, Špitalske ulice 7. I.

Ordinira od 9. 12. ure, od 1.-6 ure. Za uboge brezplačno ruvanje zob od 8 - 9. ure zjutraj.

Ali si želite

427 (10-2)

mного jajo po zimi?
več in boljšega **mleka**?
dobro **zdebelenih prascev**?
zdravo in lepo **drobnico**?
močno, ustrajno **vpredno žival**?

Primešajte toraj krmí Barthel-jevo **redilno apno!** Nikoli vam **ne bo žal** za ta mali trošek. Nauk za porabo brezplačno. **Mihael Barthel** in dr. na Dunaju, X.

V Ljubljani je na prodaj pri: **Ant. Kanz, Frane Grošelj, Ant. Korbar, Edm. Kavčič, Pet. Lassnik, Jan. Perdan, A. Šarabon.**

Hiša št. 51 v Repnjah

z gospodarskim postopjem in nje se prostovoljno in pod ugodnimi pogoji proda. Več se izve ustmeno ali pisмено pri **A. Aleševcu**, p. **Tupalič** št. 26. 447 (2-2)

Bohinjski sir

letošnji najboljše kakovosti, kakor ga je izdeloval od deželnega odbora najeti Švicar g. Sieber, ima na prodaj **kmetijsko društvo v Srednji vasi pri Bohinju**. 449 (3-2)

Zaradi gospodarjeve smrti

daje se v najem

mlin in žaga.

Vse je v najboljšem stanu in na močni vodi blizu Ljubljane. Kje, se poizvè v upravnistu tega lista. 446 (3-2)

Na prodaj je

mlin, žaga in toliko posestva, da se z domačimi pridelki lahko redi jedna goved in troje svinj. Kupni pogoji so zelo ugodni. Več povè **Jože Logaj**, Spodnje Tepe, pošta Litija. 438 (3-3)

Učenec

za kovaški obrt se sprejme takoj pri **Ivanu Mesojedec**, kovaškem mojstru v Cerknici. 453 (1-1)

Kmetijsko društvo v Ribnici

sprejme takoj v svojo trgovino z manufakturnim in špicerijskim blagom kot

vajenca

krepkega dečka poštenih staršev, ki je dovršil vsaj 4 razrede ljudske šole in zna dobro pisati in računati. Ponudbe na **Kmetijsko društvo v Ribnici**. 455 (1-1)

Otvorjenje nove gvantne trgovine

pri Kranjci

zraven loterije v Lingerjevih ulicah.

V zalogi bode vedno

lepo blago za ženske obleke

kakor volneno, saten (cajg) kambrik, porhet vseh vrstah, zelena, rumena, in belopisana švajcarska kotonina, rujava, bela kotonina, tudi ta široka za rjuhe, različna podlaga za podšive, cvilih za madrace, mizni prti, serveti, obrisalke, žepne rute i. t. d.

Novosti v volnenih, svilnatih, polsvilnatih rutah in šerp, ogrinjilke in kocke v vseh barvah. Domači izdelek odej (kovtrov), konjske plahte, koci, gorenjski in ogerski.

Zaloga raznovrstnega štofa, sukna, in kamgarna i. dr. 450 (2-1)

Zimske volnene in pavolnate jopce, srajce, hlače za moške in ženske.

Cena najnižja in zanesljiva, poštena postrežba.

Trgovina z železnino

Andr. Druškoviča naslednik

VAL. GOLOB

Mestni trg 10 Ljubljana Mestni trg 10
priporoča **poljedelske stroje**, 305 (20-15)

mlatilnice in slamoreznice,

najboljše tovarne, **močne pluge**, roman in portland cement, štorje in sferni kiej, nepremočljive plahte za vozove, peči, štedilnike nove vrste, tehnične, uteže, mesoreznice, gumnate cevi, pipe, ventile in drugo opravo za gostilničarje, velika zaloga **kuhinske posode**, vsakovrstne **električne varjene verige**, vsakovrstno orodje in sploh vse v to stroko spadajoče predmete po ugodnih cenah. — Velika izbira pristno pozlačenih nagrobnih križev.

Ceniki križev na zahtevanje brezplačno!

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.